

RADIOGRAFIA ATACURILOR

ASUPRA ORGANIZAȚIILOR NEGUVERNAMENTALE

DIN REPUBLICA MOLDOVA ÎN 2018

Radiografia atacurilor asupra organizațiilor neguvernamentale din Republica Moldova reprezintă un efort comun de documentare factologică și analitică a informațiilor și evenimentelor prin care se încearcă deteriorarea mediului de activitate al organizațiilor societății civile (OSC) din Moldova. Prezenta ediție cuprinde perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 2018. Un [document similar a fost elaborat și în 2017](#) și vizează perioada septembrie 2016 – decembrie 2017.¹

Activitatea de monitorizare și documentare a atacurilor a fost necesară în contextul în care un număr din ce în ce mai mare de OSC-uri independente devin ținta numeroaselor acțiuni de discreditare și denigrare, după ce în ultimii ani, acestea și-au exprimat poziția disidentă în ceea ce privește mai multe acțiuni ale guvernării². Acest fapt a fost confirmat recent, inclusiv de către experți internaționali care au vizitat Republica Moldova. În ultimul său raport cu referire la Moldova, Raportorul Special al ONU privind situația apărătorilor drepturilor omului și-a exprimat îngrijorarea cu privire la faptul că autoritățile publice au discreditat apărătorii drepturilor omului și munca lor, în timp ce OSC-urile implicate în drepturile politice au fost acuzate de lipsa de echidistanță și de promovarea unei agende „străine”.³

În sensul prezentului document, atacurile reprezintă în special declarații și acțiuni ale politicienilor, îndeosebi cei aflați la guvernare, publicarea articolelor și reportajelor mass-media sau intervenții publice care prezintă sectorul non-profit drept organizații care promovează interesele țărilor străine sau care slujesc intereselor partidelor politice. În alte cazuri, aceste atacuri iau forma unor acțiuni directe prin lansarea unor inițiative legislative menite să deterioreze mediul de activitate al OSC-urilor.

Scopul principal al documentului este de a atrage atenția la pericolul atacurilor orchestrate asupra funcționării OSC-urilor și a determina autoritățile publice, instituțiile private și persoanele care susțin respectivele atacuri să se oprească și să permită OSC-urilor să activeze liber. De asemenea, acest document are scopul de a permite OSC-urilor să formuleze o reacție promptă la atacurile împotriva lor.

Fenomenul atacurilor asupra activității societății civile nu este o problemă izolată pentru Republica Moldova, ci mai degrabă o tendință în țările din regiune, cu un nivel de democrație fragil. Metodele și instrumentele prin care se face acest lucru devin din ce în ce mai sofisticate și răspândite.⁴ Una din numeroasele consecințe negative ale acestor acțiuni este că forțează OSC-urile și activiștii civici să se

---

¹ A se vedea Radiografia atacurilor asupra organizațiilor neguvernamentale din Republica Moldova, septembrie 2016-decembrie 2017, disponibilă la: https://crjm.org/wp-content/uploads/2018/02/2018-02-21_radiografia-atac-ONGs_fin.pdf.

² Macrinici S., Document de politici „Shrinking space for Civil Society Moldova”, 2018, disponibil la: <https://www.soros.md/files/publications/documents/Civil%20Society%20Macrinici.pdf>.

³ Consiliul Drepturilor Omului, Raportul raportorului special al ONU privind situația apărătorilor drepturilor omului, Vizita în Republica Moldova, 2019, A/HRC/40/60/Add.3, par. 36-37, disponibil la: <https://undocs.org/A/HRC/40/60/ADD.3>.

⁴ Balfour R., Bouchet N., Document de politici „Supporting Civil society in Eastern Europe and the Western Balkans: Old and New Challenges”, 2018, GMF Europe Program, disponibil la: <http://www.gmfus.org/publications/supporting-civil-society-eastern-europe-and-western-balkans-old-and-new-challenges>.

autocenzureze sau să fie mai puțin activi.⁵ În baza experienței altor state din regiune, stigmatizarea OSC-urilor poate fi un precursor al unor acțiuni de persecutare din partea autorităților statului.⁶

Această problemă a fost recunoscută recent într-un context mai larg de către Comitetul de Miniștri al Consiliului European. La 28 noiembrie 2018, Comitetul de Miniștri a adoptat o recomandare privind necesitatea consolidării protecției și promovării spațiului societății civile, prin care constată cu îngrijorare că apărătorii drepturilor omului, OSC-urile și jurnaliștii sunt prea des victime ale încălcărilor și abuzurilor, fiind ținta unor amenințări și atacuri la adresa lor și activității acestora, în ciuda eforturilor depuse atât la nivel național, cât și la nivel internațional.⁷ Recomandarea exprimă necesitatea consolidării protecției și promovării spațiului societății civile în Europa, având în vedere spațiul redus pentru societatea civilă, care rezultă din legi, politici și măsuri restrictive adoptate recent de către unele state membre. Recomandarea solicită statelor să asigure un cadru legal și un mediu politic și public favorabil pentru apărătorii drepturilor omului, care să permită acestora, inclusiv jurnaliștilor, grupurilor de informare și inclusiv OSC-urilor să fie incluse în procesul de luare a deciziilor.

Informația inclusă în document a fost obținută din resursele mass-media disponibile online și rețelele de socializare, precum și din analiza cantitativă și calitativă a acestora. Monitorizarea și documentarea atacurilor a avut loc pe parcursul anului 2018. Monitorizarea nu se pretinde a fi exhaustivă. Atacurile sunt incluse în ordine cronologică, începând cu luna ianuarie 2018. Unele atacuri au fost indicate într-un bloc unic, cum ar fi cele care au vizat OSC-urile care s-au opus unor proiecte de legi, tentativa de a limita finanțarea de peste hotare a OSC-urilor în cazul „Open Dialog”, sau atacurile în contextul alegerilor parlamentare, etc.

Datele au fost colectate din resurse disponibile public și au fost supuse evaluării colegiale de către organizațiile semnatare. Informația despre atacuri va fi actualizată periodic de către organizațiile semnatare.

În cazul în care dețineți o informație care poate fi catalogată drept un atac la adresa OSC-urilor, aceasta poate fi transmisă la adresa ilie.chirtoaca@crjm.org pentru a fi inclusă în următorul raport de monitorizare.

Inițiativa de a documenta și monitoriza atacurile [este inspirată din Ungaria](#), țară al cărei mediu asociativ se confruntă cu provocări similare de câțiva ani. Documentul este elaborat și prezentat de organizațiile semnatare, indicate la sfârșitul documentului, care au colaborat inițial la colectarea datelor. Organizațiile semnatare sunt indicate la sfârșitul documentului.

Lista semntarilor este indicată la sfârșitul documentului și este deschisă.

---

⁵ Amnesty International, „Laws designed to silence: the global crackdown on civil society organizations” (2019) ACT 30/9647/2019, p. 2, disponibil la: <https://www.amnesty.org/download/Documents/ACT3096472019ENGLISH.PDF>.

⁶ Buyse A., „Squeezing civic space: restrictions on civil society organizations and the linkages with human rights”, (2018) The International Journal of Human Rights, 22:8, p. 966-988, disponibil la: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13642987.2018.1492916>.

⁷ Consiliul European, Comitetul de Miniștri, Recomandarea CM/Rec(2018)11 privind necesitatea consolidării protecției spațiului societății civile în Europa, disponibil la: https://search.coe.int/cm/pages/result_details.aspx?objectid=09000016808fd8b9.

<p>16 Ianuarie 2018</p> <p>Atacuri împotriva OSC-urilor legate de respingerea de către CEC a solicitării grupului de inițiativă pentru anularea votului mixt</p>	<p>16 ianuarie 2018 - Platforma media online Moldova24.info a publicat un articol intitulat „Cer ca politicienii să respecte legea, dar ei însși o încalcă! Societatea civilă, supărată că CEC nu a închis ochii la nerespectarea legii atunci când a fost înregistrat grupul de inițiativă pentru anularea mixtului”. Articolul comentează un interviu acordat de către Andrei LUTENCO, Director de Programe la Centrul de Politici și Reforme (CPR). În cadrul interviului vizat, dl Lutenco își exprimă dezacordul cu unele motive invocate de către Comisia Electorală Centrală (CEC) pentru a respinge cererea de înregistrare a grupului de inițiativă pentru desfășurarea referendumului de anulare a sistemului electoral mixt.</p> <p>Platforma media Moldova24.info a publicat denaturat afirmațiile dlui Lutenco acordate în cadrul interviului, lăsând să se înțeleagă că reprezentatul OSC-ului ar fi cerut ca CEC să nu respecte legea. La scurt timp, acest articol a fost preluat aproape în întregime de către portaluri și platforme de media, fiind modificat neesențial doar titlul știrii, sau știrea fiind republicată cu utilizarea unor titluri noi. Toate articolele au fost publicate în aceeași zi, și anume: Publika.md „Reprezentanții societății civile care au solicitat organizarea referendumului anti-mixt recunosc că au comis abateri”; Lifeneews.md „Să se aplice legea, dar nu și pentru societatea civilă! Reprezentantul unui ONG recunoaște că nu s-a respectat întru totul legea la formarea grupului de inițiativă pentru anularea mixtului, dar spune că CEC trebuia să închidă ochii”; Hotnews.md „Autorii inițiativei referendumului anti-mixt recunosc că au comis abateri la organizarea grupului pentru plebiscit și le califică ”nimicuri juridice”, dar acceptă să le îndeplinească” și Moldova24.info „Autorii inițiativei referendumului anti-mixt recunosc că au comis abateri la organizarea grupului pentru plebiscit și acceptă să le îndeplinească”. Articolele menționează spre final că <i>„inițiativa de a desfășura referendumul de anulare a sistemului electoral mixt ar aparține Partidului „Demnitate și Adevăr”, formațiunii „Partidul Nostru” și PCRM, dar și unui grup de ONG-uri care susțin ideile politice ale partidelor de opoziție”</i>.</p> <p>În aceeași zi, Publika.md a publicat un alt articol similar intitulat „Gafa incredibilă a unor ONG-uri! Au vrut să anuleze o lege DEJA abrogată și erau la un pas să lase țara fără sistem electoral”. Articolul a făcut referință la comunicatul de presă al CEC prin care a fost anunțată decizia de a respinge inițiativa de a desfășura referendumul de anulare a sistemului electoral mixt. Deși titlul știrii menționează așa-zisa „gafă” a ONG-urilor, conținutul știrii se referă exclusiv la grupul de inițiativă și comunicatul CEC, fără mențiunea unui ONG anume.</p> <p>Notă: Publicarea unor știri identice, doar cu modificarea nesubstanțială a titlului, denotă activitatea concertată a publicațiilor sus-menționate. Scopul publicării pare să fie influențarea opiniei publice prin prezentarea negativă a activității OSC-urilor/reprezentanților unui OSC. Luate în ansamblu, publicațiile au drept scop mai degrabă discreditarea imaginii OSC-urilor decât informarea cititorilor.</p>
<p>5 februarie 2018</p>	<p>La 5 februarie 2018, pe pagina web a Procuraturii Generale a fost publicat un comunicat privind datele statistice cu referire la demersurile procurorilor cu privire la interceptarea și înregistrarea comunicărilor în anul 2017. În comunicatul de presă se menționează,</p>

	<p>printre altele: <i>“pe parcursul anului trecut, o organizație neguvernamentală a furnizat informații precum că „interceptarea convorbirilor telefonice se utilizează foarte des, fiind aduse și cifre de ordinul zecilor de mii” și că „fiind analizate aceste informații ... și comparate cu starea reală a lucrurilor, obținută din surse legale și publice, s-a dovedit existența unor mari divergențe”.</i></p> <p>Notă: Având în vedere faptul că Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) publicase anterior analize la acest subiect, CRJM a publicat o clarificare prin care a precizat că datele statistice privind activitatea specială de investigație cu care operează Procuratura Generală diferă considerabil de datele furnizate de Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești (AAIJ), iar CRJM a folosit datele furnizate de AAIJ în analizele sale. CRJM a mai indicat că diferența de date statistice rezultă probabil din metodologia diferită folosită de Procuratura Generală și AAIJ, procuratura calculând numărul de dosare penale în care se face interceptarea, iar AAIJ – toate autorizările de interceptare, inclusiv prelungirile. CRJM a precizat că diferența dintre datele prezentate de Procuratura Generală și AAIJ cu privire la numărul demersurilor de autorizare a interceptărilor telefonice urmează a fi explicată de aceste instituții publice. În articolul publicat de Ziarul de Gardă la 7 februarie 2018, ambele instituții au confirmat modalitatea diferită de ținere a datelor statistice.</p>
<p>Februarie - Decembrie 2018</p> <p>Atacuri împotriva API și Petru MACOVEI</p>	<p>6 februarie 2018 - Corneliu GANDRABUR, blogger, publică un articol intitulat „Petru Macovei transformă API în avanpostul mafiei lui Renato Usatii?”. Pe parcursul întregului articol, autorul operează cu calificative denigratoare la adresa lui Petru MACOVEI, Directorul Executiv al Asociației Presei Independente. Articolul sugerează că directorul API ar dicta politica editorială a ziarelor regionale și că ar face propagandă politică în favoarea PLDM, PAS, PPDA, PN și PSRM, iar aceste partide ar fi coordonate de oamenii Kremlinului și ai mafiei rusești. În calitate de „probe”, autorul publică extrase din ziare regionale în care sunt publicate mai multe articole sub însemnul „publicitate politică”. Autorul face aluzii inclusiv la faptul că activitatea API ar fi un pericol pentru funcționarea democrației. Articolul reflectă exclusiv opinia autorului, fără a fi prezentată o reacție a persoanelor sau asociației vizate.</p> <p>6 noiembrie 2018 - Platforma media Timpul.md publică un articol intitulat „Presa locală, disperată! Asociația Presei Independente instituie cenzura și protecționismul!” în care relatează despre faptul că publicațiile locale ar fi supuse unor presiuni din partea API care le dictează politica editorială, inclusiv că le-ar interzice instituțiilor media să dea publicității materiale fără a avea opinia PAS și PPDA. Mai mult, potrivit articolului semnat de către redacția Timpul.md, publicațiilor locale li s-ar interzice să utilizeze imagini în care apar Maia SANDU, Andrei NĂSTASE sau alți lideri ai PAS sau PPDA alături de Ludmila KOZLOWSKA(vezi cazul Open Dialog). Articolul se finalizează cu aluzia că API ar fi afiliată PAS și PPDA, inclusiv în opinia unor lideri de opinie. Articolul nu conține nicio referință sau reacție a persoanelor vizate în articol sau sursele concrete citate.</p> <p>Articolul a fost preluat în aceeași zi de către portalurile media Today.md și Telegraph.md</p> <p>Notă: La 7 noiembrie 2018 Consiliul de Administrare al API a semnat o declarație prin care a respins conținutul articolului publicat de Timpul.md, catalogându-le false și</p>

	<p>absurde. API a respins acuzațiile de afiliere politică și a solicitat redacției Timpul.md și altor site-uri, și bloguri care au preluat articolul cu afirmații false despre API, să publice această declarație în calitate de drept la replică.</p> <p>29 noiembrie 2018 - Eugen LUCHIANIUC, blogger, publică un articol denigrator în adresa Asociației Presei Independente și Directorului Executiv API, Petru MACOVEI: „Faceți cunoștință: petru macovei, proprietarul „Asociației Presei Independente””. Printre acuzații, autorul declară că activitatea organizației este utilizată pentru spălarea banilor, iar activitatea Consiliului de Presă, al cărui secretar este Macovei ar fi inutilă. Luchianiuc spune că anterior ar fi fost nedreptățit de către Consiliul de Presă, atunci când a depus mai multe plângeri. Articolul conține limbaj licențios.</p> <p>Articolul a fost preluat în aceeași zi de către portalul media Today.md</p> <p>3 decembrie 2018 - Eugen LUCHIANIUC, blogger, publică al doilea articol care are un conținut similar articolului publicat în ziarul/publicația online Timpul.md. De această dată blogger-ul ar fi postat o scrisoare anonimă din partea unui pretins conducător de ziar local, membru API. Autorul scrisorii publicate de către Eugen LUCHIANIUC spune că Macovei ar interzice ziarelor membre ale API să critice blocul ACUM (Partidul Pas și PPDA). Luchianiuc scrie pe final că aceasta ar fi „<i>adevărata față a „societății civile” din Moldova!</i>”</p>
<p>15 martie 2018</p> <p>Atacuri împotriva IPRE și IPIS</p>	<p>Veaceslav BALACCI și portalul zepelin.md a publicat un articol intitulat „Națiunea civică moldovenească”, „limba comună”, Molotov – Ribbentrop 2, sau Monstruoasa Coaliție a Rusiei lui Putin și a Germaniei europene în Moldova”. Articolul insinuează, printre altele, existența unei colaborări secrete între Federația Rusă și Germania, care ar acționa prin intermediul societății civile și al presei din Chișinău și de faptul că ar propaga românofobia. În calitate de „probe”, autorii articolului au publicat corespondența privată, informații financiare legate de implementarea unui proiect comun al Institutului pentru Politici Europene (IEP) din Berlin, Institutului pentru Inițiative Strategice (IPIS) și Institutului pentru Politici și Reforme Europene (IPRE), și plățile efectuate pentru un expert contractat în cadrul proiectului (Mark TKACIUC, istoric, fost deputat PCRM) în vederea elaborării unui studiu.</p> <p>Notă: La 21 martie 2018, IPRE, IPIS și IEP au publicat o reacție comună prin care au respins categoric orice încercare de a submina activitatea OSC-urilor. Autorii au condamnat utilizarea datelor cu caracter personal și informațiilor financiare obținute ilegal prin violarea corespondenței private. OSC-urile semnatare au subliniat că proiectul implementat de către cele trei asociații are drept scop fortificarea coeziunii sociale și a dialogului inter-etnic în Republica Moldova în cadrul procesului de asociere cu Uniunea Europeană și faptul că articolul publicat de zepelin conține insinuări inventate. La 19 aprilie 2018, fiind sesizat de către cele trei organizații vizate, Consiliul de Presă a emis o decizie pe acest caz, stabilind că informațiile din articolul publicat la 15 martie 2018 au fost prezentate dintr-o singură perspectivă, fiind încălcate prevederile Codului deontologic al jurnalistului din Republica Moldova care obligă jurnalistul să solicite opinia tuturor părților relevante pentru subiect.</p>

<p>Aprilie – Mai 2018</p> <p>Atacuri împotriva ONG-urilor în contextul alegerilor locale</p>	<p>3, 20 Aprilie 2018 - Corneliu GANDRABUR, blogger, a publicat o serie de articole denigratoare (Articol 1) (Articol 2) la adresa OSC-urilor, și dlui Sergiu TOFILAT, analist în domeniul energetic al asociației Watchdog, în contextul lansării acestuia în cursa electorală locală pentru alegerile Primarului General al municipiului Chișinău. Articolele conțin limbaj licențios, acuzații de afiliere politică a ONG-urilor cu partidele de opoziție (PAS, PLDM) și pretinsa legătură cu fraudă bancară.</p> <p>18 aprilie 2018 - Asociația Promo-LEX este supusă unor acțiuni de intimidare cu o zi înainte de prezentarea raportului Misiunii de Observare a Alegerilor locale noi din 20 mai 2018. Reprezentanții Asociației au fost amenințați cu închisoare și răfuială fizică de către o persoană care a intrat forțat în birourile Asociației, amenințându-i (a se vedea conferința de presă a Promo-LEX din 19 aprilie 2018, minutul 27:00).</p> <p>18 mai 2018 - cu două zile înaintea alegerilor locale (primul tur), portalul de știri Today.md a publicat un articol intitulat „Maia Sandu recunoaște că societatea civilă face politică alături de PAS”. Autorul declară că Maia SANDU ar fi recunoscut public, în cadrul unei emisiuni televizate, implicarea societății civile „<i>în jocurile politice ale formațiunii pe care o conduce</i>”. În conținutul articolului, autorul l-a citat și pe Valeriu MUNTEANU, candidat în cadrul alegerilor locale din partea PL, care a declarat precum că Institutul de Politici Publice (IPP) îl sprijină deschis pe liderul PPDA, Andrei NĂSTASE. În susținerea tezelor sale, redacția Today.md a făcut referință ulterior la un material realizat de Centrul de Investigații Jurnalistice, care ar fi demonstrat că organizațiile neguvernamentale se implică în politică, dar și un sondaj al Institutului de Marketing și Sondaje (IMAS), care ar stabili că 67% dintre moldoveni consideră că activitatea ONG-urilor din Moldova este influențată de politic. Același sondaj a fost folosit în repetate rânduri pentru realizarea unor emisiuni sau articole în presa online denigratoare la adresa societății civile, semnalate în Radiografia atacurilor asupra societății civile 2016-2017 (a se vedea pag. 18 din document). Articolul a fost preluat integral în aceeași zi de către următoarele portaluri online, fiind schimbat neesențial doar titlul știrii: Lifenews.md „Societatea civilă implicată în politică alături de PAS, recunoaște Maia Sandu” și Moldova24.info „Maia Sandu confirmă: ONG-urile sunt implicate în jocurile politice ale PAS”.</p> <p>Notă 1: Sondajul citat de autor a fost realizat de către compania sociologică IMAS în anul 2017 la comanda Partidului Democrat din Moldova (PDM). Unele întrebări din sondaj sunt manipulatorii pentru a determina răspunsuri defavorabile societății civile. Acest lucru a fost semnalat de 45 de ONG-uri la 18 decembrie 2017, când au emis o declarație comună prin care au condamnat acțiunile manipulative ale IMAS și ale PDM, menționând că acestea reprezintă un atac împotriva OSC-urilor. Același sondaj a fost folosit în repetate rânduri pentru realizarea unor emisiuni sau articole în presa online denigratoare la adresa societății civile, semnalate în Radiografia atacurilor asupra societății civile 2016-2017 (a se vedea pag. 18 din document).</p> <p>Notă 2: Potrivit investigației Centrului de Investigații Jurnalistice din 2017 la care face referință autorul, care se referă la donațiile obținute de partide, unii angajați din cadrul ONG-urilor au făcut donații unor partide. Donațiile făcute de către persoane individuale nu înseamnă susținerea aceluia partid de către organizație. Prin urmare, afirmația cu</p>
--	---

	<p>privire la faptul că investigația ar fi demonstrat că organizațiile neguvernamentale se implică în politică este falsă. Potrivit art. 26 al Legii privind partidele politice și a celor mai bune practici internaționale, orice persoană fizică (respectiv, inclusiv angajații ONG-urilor) au dreptul să facă donații partidelor politice din veniturile sale după ce a achitat impozitele către stat.</p>
<p>3 mai 2018 Atacuri împotriva OSC-urilor în contextul protestului organizat cu ocazia zilelor Libertății Presei</p>	<p>3 mai 2018 - Un grup de jurnaliști și reprezentanți ai OSC-urilor au participat la Marșul Solidarității care a dat startul Zilelor Libertății Presei în Moldova. Manifestanții au mărșăluit și protestat inclusiv în fața Parlamentului Republicii Moldova.</p> <p>3 mai 2018 - Andrian CANDU, Președintele Parlamentului, în cadrul unui briefing de presă (minutul 13:20), a comentat acțiunile jurnaliștilor și ONG-urilor participante la protest: „<i>Nu fac altceva decât scriu proiecte, obțin finanțare din exterior și trebuie să consume acei bani. Și s-au obișnuit ca în această zi a anului să organizeze proteste. Dar pe lângă a organiza un protest, mai bine ai veni și ai pune umărul și ai face ceva</i>” [...]. Declarațiile au fost lansate în contextul zilelor Libertății Presei în Moldova. Președintele Parlamentului ar fi fost deranjat de faptul că jurnaliștii din Republica Moldova au decis să celebreze Ziua Mondială a Libertății Presei prin acțiuni de protest în fața Legislativului.</p> <p>În aceeași zi, Corneliu GANDRABUR, blogger, a publicat un articol denigrator la adresa OSC-urilor și jurnaliștilor care au organizat Marșului Solidarității la 3 mai 2018. Autorul a lăudat Președintele Parlamentului Andrian CANDU pentru că a refuzat să iasă în fața protestatarilor. Identic unor articole anterioare, dl Gandrabur prezintă OSC-urile și jurnaliștii care au participat la protest ca fiind beneficiari ai unor surse financiare din conturile bancare ale firmelor offshore deținute de fostul premier Vladimir FILAT, și îndeamnă cititorii, printre altele, ca acestea „<i>să fie excluse din comunitate și aruncate la abatorul de indivizi compromiși</i>”. Articolul conține limbaj licențios.</p> <p>Notă: La 4 mai 2018, mai multe ONG-uri de media au emis o declarație prin care au criticat tonul inadecvat al declarațiilor speakerului Andrian CANDU și acuzațiile pe care le-a adus presei libere și societății civile. În opinia ONG-urilor semnatare, încercările de a diminua rolul presei libere și al organizațiilor neguvernamentale într-o societate care face abia primii pași pe calea democrației nu se încadrează în discursul proeuropean al actualei guvernări. Referitor la faptul că unii participanți la protest „<i>nu fac altceva decât scriu proiecte</i>”, organizațiile semnatare au declarat că pe piața media din Republica Moldova nu există concurență loială, se confruntă cu fenomenul concentrării proprietăților în mass-media și cu monopolizarea pieței de publicitate. În acest context, participarea în asemenea proiecte sunt de importanță vitală pentru mass-media. În lipsa donatorilor externi, Republica Moldova nu ar mai avea decât presă de partid sau subordonată în totalitate politicianilor.</p>
<p>Mai 2018 Atacuri împotriva lui Veaceslav NEGRUȚA,</p>	<p>Ca urmare a pozițiilor critice expuse public de către TI-Moldova asupra unor proiecte pe politici publice, inclusiv ideile autorităților de reorganizare a unor întreprinderi și agenții (martie 2017), pe parcursul anului 2017 și 2018, Veaceslav NEGRUȚA, expert al Transparency International Moldova, fost ministru al Finanțelor în perioada 2009-2013, a fost ținta mai multor articole denigratoare. Atacurile se refereau în principal la pretinsa implicare a sa în licitația de selectare a companiei producătoare de pașapoarte</p>

<p>expert Transparency International Moldova</p>	<p>biometrice pe timpul când exercita funcția de ministru al Finanțelor. Mai multe portaluri de știri au publicat informații false, motiv pentru care dl Negruța s-a adresat în instanțele de judecată. În iunie 2017, ziarul „Timpul” (portalul timpul.md), autor al unui asemenea articol, a fost nevoit să publice o dezmințire și scuze pentru informații false. Ulterior și portalul Mesaj.md a venit cu dezmințire și scuze publice aduse dlui Negruța. Alte surse și mijloace implicate în campania de dezinformare (inclusiv directorul ASP, deschide.md, today.md, prime.md, publika.md, Prime tv și Publika tv au refuzat să publice dezmințire și scuze, și la moment sunt parte a dosarului pornit de dl Negruța pentru apărarea onoarei și reputației profesionale (dosar inițiat în iunie 2017).</p> <p>În perioada lunii mai 2018, aceste atacuri au fost relansate. La 12 mai 2018, portalurile de știri care publică articole favorabile Partidului Democrat din Moldova (PDM), Politics.md, Today.md, și Hotnews.md au publicat articole quasi-identice cu privire la reținerea de către Procuratura Anticorupție a consilierului dlui Negruța: „Fostul consilier al ex-ministrului Finanțelor Negruța, arestat pentru trucarea licitațiilor de cumpărare a pașapoartelor”.</p> <p>Notă: Într-o conferință de presă din 14 mai 2018, dl Negruța a respins public orice acuzație și a calificat atacul drept un linșaj mediatic, inclusiv legat de activitatea curentă a acestuia în cadrul organizației Transparency International Moldova și criticii aduse față de mai multe inițiative guvernamentale (printre care legile cu privire la amnistia capitalului și cetățenia contra investiții).</p>
<p>Mai – Decembrie 2018</p> <p>Atacuri generale cu accent pe IPP și ADEPT</p>	<p>25 mai 2018 - Postul Publika TV, afiliat Partidului Democrat din Moldova (PDM), în cadrul emisiunii Principii («Принципы»), moderată de către Andrei ANDRIEVSCHII, abordează rolul ONG-urilor în Republica Moldova. De la începutul emisiunii moderatorul se întrebă retoric cât sunt de importante și ce rol au în societate, sau dacă în general ele aduc un beneficiu societății.</p> <p>Invitatul în emisiune Valeriu RENIȚĂ, analist, remarcă în intervenția sa (minutul 9:35) că există „ONG-uri de elită, care folosesc resurse financiare foarte mari și care spun tot timpul că reprezintă societatea civilă. Aceste organizații influențează societatea și politica”. Moderatorul emisiunii Andrei ANDRIEVSCHII a declarat: „Vom vorbi cu ce se mai ocupă organizațiile societății civile, și dacă merită ele să se implice în politică, așa cum o fac unele din ele astăzi” (minutul 12:10) și „cu ce se ocupă societatea civilă și de ce ele se „bagă” în viața politică?” (minutul 12:40).</p> <p>În reportajul pregătit pentru emisiune (minutul 13:15) se menționează: „sunt și așa reprezentanți ai societății civile sau organizații neguvernamentale care se ocupă nu doar cu activități publice, dar și cu activități în favoarea unor partide politice. Iată ce păreri au fost vociferate de către participanții la un club de presă cu participarea ONG-urilor din Moldova și Internaționale”. Ulterior reportajul prezintă un extras al unei intervenții publice a două persoane din sectorul asociativ. Reportajul din nou citează sondajul IMAS realizat către sfârșitul anului 2017 la comanda Partidului Democrat, în care 73% din respondenți ar fi spus că nu au încredere în organizațiile neguvernamentale, foarte puțin știu de activitatea ONG, consideră că acestea se implică în politică sau se ocupă cu spălarea banilor.</p>

Valeriu RENIȚĂ, analist (minutul 17:30): „Vă pot da un exemplu foarte bun al organizațiilor elitiste care sunt finanțate de peste hotare cu bani foarte mari. Organizația neguvernamentală a dlui Boțan și organizația neguvernamentală a dlui Barbăroșie, care sunt bine cunoscute și care sunt bine finanțate. Ei în doi au creat Partidul Demnitate și Adevăr, dacă țineți minte, la început a fost o mișcare civică pentru oameni. După care s-a creat partidul, după care ei nici nu s-au sfiit să se implice politic, să dea indicații la televizor... De ce sondajul arată că ele nu reprezintă interesele cetățenilor? Deoarece ele reprezintă interesele organizațiilor pe care le finanțează. De asta eu spun că aceste organizații se ocupă subtil cu influențarea proceselor politice și ele se uită ca totul să fie bine, așa cum dorește o anumită organizație din exterior”.

Notă: Emisiunea are drept scop denigrarea imaginii OSC-urilor. Moderatorul emisiunii manifestă un rol parțial, fiind cel care adresează întrebări sugestive sau concluzii proprii cu privire la subiectul de dezbatere. Unii participanți în emisiune adresează mai multe afirmații false cu privire la activitatea Asociației pentru Democrație Participativă (ADEPT) și Institutului de Politici Publice (IPP), și reprezentanților acestor organizații, Igor BOȚAN și Arcadie BARBĂROȘIE. Dreptul ONG-urilor de a se angaja în orice activități, inclusiv activități de politici publice este strâns legat de exercitarea libertății de exprimare, dreptului de asociere și întrunire. Posibilitatea de a desfășura asemenea activități este o expresie de manifestare a acestor libertăți. Există o serie de standarde internaționale și europene cu privire la posibilitatea sectorului neguvernamental de a se implica pentru schimbări legislative sau alte acțiuni de advocacy. Atunci când se promovează proiecte de lege care pun în pericol sustenabilitatea statului sau statul de drept, nu e doar dreptul, dar și obligația ONG-urilor să intervină. În [Radiografia atacurilor la OSC-uri în 2017](#) a fost analizat sondajul IMAS cu explicații detaliate de ce acesta constituie un atac la OSC-uri (pag. 18).

9 iulie 2018 - Vladimir CEBOTARI, vicepreședintele PDM, în cadrul emisiunii „Punctul pe azi” de la TVR Moldova, a declarat că Institutul pentru Politici Publice (IPP), care este autorul Barometrul Opiniei Publice, este de fapt o organizație afiliată Partidului PAS și PDLM și PPDA **(minutul 14:00)**.

1 noiembrie 2018 - Platforma media online Actual.md a publicat un articol intitulat [„Activism civic marca IPP: Să te pupi cu instituții guvernamentale, pe bani americani, și să le acuzi că sunt capturate de Plahotniuc”](#), care a fost preluat în aceeași zi de **cel puțin 3 portaluri media care publică materiale favorabile Partidului Democrat din Moldova (PDM) – Hotnews, Evenimentul și AllMoldova**. În articol se vorbește despre proiectul implementat de Institutul de Politici Publice (IPP), [„Promovarea implicării societății civile în consolidarea securității comunitare”](#), care are o durată de trei ani și este susținut financiar de către Departamentul de Stat al Statelor Unite. În articol este indicat că, în cadrul acestui proiect, IPP a încheiat un Memorandum de Înțelegere cu Primăria și Inspectoratul Poliției din Leova. Autoarea articolului, Ana-Elena CREANGĂ (pseudonim), se întreabă: *„Se termină banii opoziției sau lăcomia nu ține cont de culoare politică?”*. Articolul acuză IPP că critică autoritățile cu care apoi colaborează pe bani primiți de la donatori străini.

	<p>3 decembrie 2018 - Portalul media online Telegraph.md, care publică materiale favorabile PDM, a publicat un articol intitulat „Soțul unui membru al Biroului Politic PAS va prezenta mâine un sondaj de opinie”, în care a indicat că în următoarea zi IPP va prezenta rezultatele sondajului de opinie Barometrul Opiniei Publice (BOP). În articol se menționa că președintele IPP, Arcadie BARBĂROȘIE, este soțul membrei Biroului politic PAS (Daniela TERZI-BARBĂROȘIE), punând sub semnul întrebării corectitudinea rezultatelor sondajului.</p> <p>4 decembrie 2018 - cel puțin 6 portaluri media online care publică materiale favorabile guvernării - Actual, Today, Evenimentul, Livenews (articol 1, articol 2), Moldova24 (articol 1, articol 2, articol 3) și ȘtiridinMoldova - au publicat rezultatele BOP realizat la comanda IPP. În textul noutății acestea au menționat că președintele IPP, „<i>Arcadie Barbăroșie, este soțul Danielei Terzi, membru al Biroului politic al PAS. Barbăroșie a participat la majoritatea protestelor organizate de binomul PAS-PPDA, unele fiind chiar moderate de el</i>”. 3 televiziuni afiliate PDM - PublicaTV, PrimeTV, Canal3 - au publicat o știre similară despre rezultatele BOP, în care au făcut mențiuni identice despre președintele IPP. În timpul prezentării sondajului, Telegraph, un portal media online care publică materiale favorabile PDM, a publicat o știre în care indica același lucru, subliniind că „<i>prin urmare, cifrele prezentate cu privire la încrederea cetățenilor în partidele politice pot fi considerate din start subiective</i>”.</p> <p>4 decembrie 2018 – Eugen LUCHIANIUC, blogger, a publicat un articol intitulat „De ce tace jurnal.md despre sondajul BOP-ului făcut de IPP-ul mayas?”, în care s-a referit la lansarea sondajului BOP, realizat de IPP și prezentat de Arcadie BARBĂROȘIE, președinte IPP; Igor BOȚAN, președintele Asociației pentru Democrație Participativă ADEPT; Victor CIOBANU, comentator politic și economic; Vasile CANTARJI și Ion JIGĂU, sociologi. Acesta a menționat că explicația pentru titlul articolului este că „<i>3 dintre cei 5 care au prezentat azi Barometrul Opiniei Publice sunt susținători fideli ai Maiei Sandu</i>”, sugerând că IPP ar fi afiliat Partidului Acțiune și Solidaritate (PAS), condus de Maia SANDU.</p> <p>Notă: OSC-urile au diferite metode de lucru într-o societate democratică. Critica unor politici sau măsuri ale instituțiilor statului de un ONG nu trebuie să împiedice colaborarea cu autoritățile atunci când colaborarea aduce beneficii țării și populației acesteia. Prin divizarea strictă a ONG-urilor în cele care pot doar să ofere analize și critici ale politicilor și altele care pot doar colabora cu autoritățile, se promovează o cultură periculoasă pentru dezvoltarea societății, inclusiv prin promovarea unei percepții greșite că ONG-urile care vin cu critici la unele politici deja nu mai pot oferi asistență tehnică necesară și utilă în interesul dezvoltării țării.</p> <p>Daniela TERZI-BARBĂROȘIE a publicat o postare pe rețelele de socializare în care a indicat că nu mai este membră a Biroului politic național al PAS din septembrie 2017 și a solicitat posturilor de televiziune PublikaTV, PrimeTV și Canal3 să nu publice informații false despre ea și să rectifice știrea. Știrea nu a fost rectificată.</p>
<p>Mai – Noiembrie 2018</p>	<p>3 mai 2018 - Andrian CANDU, președintele Parlamentului, membru al Partidului Democrat din Moldova (PDM), după adoptarea în prima lectură a proiectului de lege privind organizațiile necomerciale, a publicat pe Twitter o postare, în care a menționat</p>

<p>Tentative de modificare a legislației cu scopul de a limita finanțarea de peste hotare a OSC-urilor din Moldova</p>	<p>că „O nouă lege privind organizațiile nonprofit a fost adoptată în prima lectură de Parlamentul Republicii Moldova. Scopul este de a reglementa o regulă simplificată de stabilire și funcționare a ONG-urilor. Există încă unele provocări - donațiile străine necorespunzătoare pentru a influența sistemul politic din Moldova ar trebui interzise”.</p> <p>4 octombrie 2018 – Parlamentul Republicii Moldova a publicat un comunicat prin care a anunțat despre adoptarea unei Hotărâri cu privire la constituirea Comisiei de anchetă pentru elucidarea circumstanțelor de fapt și de drept privind imixtiunea Fundației „Otwarty Dialog” (Dialog Deschis) și a fondatoarei acesteia Ludmila KOZLOWSKA în treburile interne ale Republicii Moldova și privind finanțarea unor partide politice din Republica Moldova („Comisia Open Dialog”).</p> <p>În aceeași zi, Andrian CANDU, președintele Parlamentului și reprezentant al fracțiunii PDM, a postat un video pe pagina sa de Facebook, cu descrierea „<i>Vrem ca cetățenii Republicii Moldova să fie cei care aleg și decid soarta lor, dar nu alții, prin tot felul de agenții străine, folosind instrumente precum organizațiile nonguvernamentale</i>”. În acest video, dl Candu vorbește în cadrul ședinței Parlamentului pe tema pentru care a fost constituită Comisia Open Dialog, în care a menționat: „<i>Vrem ca cetățenii să fie cei care aleg și decid soarta lor mai departe, dar nu alții, prin tot felul de agenții străine, alte țări, inclusiv folosind instrumente ca ONG-urile sub semn de întrebare. Nu vorbim de ONG-uri care de zeci de ani de zile și-au creat o anumită reputație și un nume, dar vorbim de cele care apar ca ciupercile peste noapte, lucrează un an, doi ani de zile din bani care nu se știe de unde provin și cum provin și, mai mult ca atât, influențează politica în Republica Moldova și încearcă să spele creierii oamenilor</i>”.</p> <p>16 noiembrie 2018 – Igor VREMEA, președintele Comisiei Open Dialog și membru al Partidului Democrat din Moldova, a prezentat raportul Comisiei în ședința Parlamentului (min. 13.00 – 1.04.00), iar plenul Parlamentului a aprobat raportul cu votul majorității de la guvernare. Subiectul nu a fost anunțat din timp și a fost introdus în ordinea de zi a ședinței în dimineața zilei de 16 noiembrie 2018. Ancheta Comisiei a durat circa 1.5 luni, din 4 octombrie 2018, când a fost constituită Comisia, până la prezentarea raportului la 16 noiembrie 2018.</p> <p>Raportul Comisiei Open Dialog prevede, printre altele, că Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr” și liderii acestora au beneficiat de finanțări ilegale din partea Fundației poloneze „Otwarty Dialog” și nu le-au declarat în modul corespunzător aceste finanțări. Fără a aduce vreun exemplu de implicare a organizațiilor necomerciale din Moldova în faptele descrise în raport, Comisia a constatat o implicare tot mai activă a asociațiilor obștești străine și a celor autohtone cu finanțare străină în finanțarea directă și indirectă a activităților partidelor politice și de influențare a opțiunilor politice. Deși legislația națională interzice expres organizațiilor necomerciale să finanțeze partidele politice, Comisia Open Dialog a ajuns la concluzia că aceasta este insuficientă.</p> <p>La aceeași dată, Parlamentul a adoptat o Hotărâre privind raportul Comisiei Open Dialog. Parlamentul a preluat constatările și recomandările Comisiei în privința organizațiilor necomerciale. Parlamentul a decis că Guvernul urmează să elaboreze propuneri de perfecționare a legislației în vederea asigurării transparenței financiare și</p>
---	--

a eliminării lacunelor care permit finanțarea ilegală a partidelor politice de către organizațiile necomerciale. Parlamentul va reevalua toate inițiativele legislative și proiectele de legi care se referă la activitatea și finanțarea partidelor politice și asociațiilor obștești în vederea eliminării riscurilor constatate pentru securitatea statului. În plus, Parlamentul a indicat că Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene va aduce la cunoștința corpului diplomatic și organizațiilor internaționale care activează în Republica Moldova prevederile legale care stabilesc restricții imperative de finanțare directă și indirectă a partidelor politice, inclusiv prin intermediul organizațiilor necomerciale.

Notă 1: Legislația actuală a Republicii Moldova prevede expres că organizațiile necomerciale din Republica Moldova nu pot finanța partidele politice. Acest lucru este menționat expres și în raportul Comisiei Open Dialog cu referire la legislația relevantă. Și [proiectul de lege privind organizațiile necomerciale](#), adoptat în prima lectură, interzice finanțarea partidelor politice de către organizațiile necomerciale. Raportul Comisiei Open Dialog nu a menționat niciodată implicarea organizațiilor necomerciale din Moldova în faptele descrise în raport privind finanțarea directă sau indirectă a partidelor politice. În aceste condiții, nu este clar de ce Comisia a ajuns la concluzia că s-a constatat „o implicare tot mai activă a asociațiilor obștești ... *autohtone* cu finanțare străină în finanțarea directă și indirectă a activităților partidelor politice”. De asemenea, nu este clar de ce este necesară revizuirea legislației în vigoare cu privire la organizațiile necomerciale pentru a evita implicarea în finanțarea partidelor politice, dacă atât legislația în vigoare, cât și inițiativele legislative interzic finanțarea partidelor politice de către ONG-uri. Surprinzător este și faptul că raportul Comisiei nici nu se referă la activitatea OSC-urilor din Republica Moldova, ci la activitatea OSC-urilor de peste hotare. De fapt, menționarea expresă în concluziile raportului Comisiei a organizațiilor necomerciale cu finanțare străină, fără să fi fost constatate cazuri pentru exemplificare, denotă intenția autorităților de a limita finanțarea din străinătate a OSC-urilor din Moldova, iar raportul Comisiei Open Dialog a fost doar un pretext în acest sens, lipsit de orice temei juridic și factologic.

Declarațiile speakerului Candu și recomandarea Comisiei Open Dialog, și a Parlamentului de a modifica legislația cu privire la organizațiile necomerciale, cu scopul de a limita influența străină în politica moldovenească, nu sunt primele tentative de a limita finanțarea OSC-urilor din Moldova de peste hotare. În vara anului 2017, ministrul Justiției și vicepreședintele PDM, Vladimir CEBOTARI, a inițiat un proiect pentru limitarea finanțării externe a OSC-urilor care promovează/monitorizează politici publice. Circa [80% din toate sursele de finanțare a ONG-urilor din Moldova](#) provin de peste hotare. Inițiativa a fost blocată în septembrie 2018 (a se vedea detalii în [Radiografia atacurilor asupra organizațiilor neguvernamentale din Republica Moldova \(septembrie 2016-decembrie 2017\)](#)), însă se pare că la această idee nu s-a renunțat definitiv.

Notă 2: În acest document ne-am referit strict la tematica mediului de activitate al OSC-urilor, de aceea alte lacune și probleme majore din raportul Comisiei Open Dialog nu au fost incluse în acest document.

<p>29 iunie 2018</p> <p>Declarația Raportorului special al ONU privind situația apărătorilor drepturilor omului în Moldova</p>	<p>25 - 29 iunie 2018 - Michel FORST, Raportorul Special al ONU privind situația apărătorilor drepturilor omului, a efectuat o vizită în Republica Moldova. DI Forst a avut întrevederi atât cu autoritățile, cu membrii corpului diplomatic, cât și cu peste 110 apărători ai drepturilor omului de pe ambele maluri ale Nistrului. La sfârșitul vizitei, acesta a făcut o declarație despre concluziile și recomandările preliminare.</p> <p>DI Forst a remarcat că autoritățile publice din Moldova au stigmatizat, uneori au acuzat și au discreditat apărătorii drepturilor omului și munca lor, inclusiv prin mass-media. Acesta a primit declarații despre intimidare și amenințări la adresa apărătorilor drepturilor omului de către reprezentanții publici cu privire la activitatea lor în domeniul drepturilor omului, în special atunci când s-au arătat critici față de deciziile luate de Guvern. DI Forst a notat că OSC-urile au afirmat că contribuțiile lor nu sunt examinate de facto și că în desfășurarea activităților de advocacy s-au confruntat cu dificultăți în dialogul cu funcționarii publici. DI Forst a mai menționat că societatea civilă a afirmat că nu dispune de instrumente practice pentru a influența procesul de luare a deciziilor. Procesul de elaborare și implementare a politicilor de multe ori nu este incluziv și transparent. Principiile participării și responsabilității nu fac parte din interacțiunea dintre autorități și apărătorii drepturilor omului.</p> <p>Raportorul Special al ONU a notat că în regiunea transnistreană, legislația privind organizațiile non-profit provoacă îngrijorări serioase, îndeosebi introducerea unor restricții ale activităților de advocacy care au fost definite ca „activități politice”, lucru care nu este în conformitate cu standardele internaționale. DI Forst a notat că apărătorii drepturilor omului uneori nu simt că operează într-un mediu sigur și permisiv.</p> <p>Raportorul Special al ONU a îndemnat Parlamentul să aprobe o lege a ONG-urilor care ar respecta standardele internaționale în domeniul drepturilor omului, fără modificări esențiale față de proiectul prezentat de Guvern și orice amendament nou să fie discutat și convenit cu organizațiile societății civile; a cerut autorităților statului să elaboreze prevederi și practici pentru a asigura o participare plenară a societății civile la procesul decizional la nivel central și local, să consolideze accesul mass-media și al societății civile la informațiile legate de procesele privind cazurile de rezonanță, precum și la informația de interes public.</p>
<p>Iulie - Noiembrie 2018</p> <p>Atacuri legate de eșecul reformei justiției</p>	<p>6 iulie 2018 - Ambasadorul Uniunii Europene (UE) și ambasadorii statelor membre UE la Chișinău s-au întâlnit cu Prim-Ministrul Pavel FILIP și membrii guvernului pentru a-i informa despre poziția UE după invalidarea alegerilor din mun. Chișinău și criza politică din Republica Moldova, și Rezoluția Parlamentului European din 5 iulie 2018, prin care s-a suspendat achitarea primei tranșe din asistența macro-financiară și asistența bugetară. După întâlnire, Delegația a publicat un comunicat în care a menționat inclusiv necesitatea de a garanta reforma justiției.</p> <p>7 iulie 2018 - Guvernul a publicat un comunicat de presă cu precizări proprii cu privire la întâlnirea din 6 iulie. Potrivit comunicatului de presă, rezoluția din 5 iulie 2018 este incorectă față de Guvern și politizată, menționând că „[...] toate angajamentele privind primirea finanțării din partea UE au fost îndeplinite, iar decizia de amânare a finanțării este nejustificată și reprezintă o imixtiune în politica internă a Republicii Moldova”. În</p>

comunicat s-a menționat că Prim-ministrul a atenționat Ambasadorii UE că „dacă lucrurile nu merg încă așa cum trebuie în domeniul justiției, este responsabilitatea atât a Guvernului, cât și a partenerilor europeni și a reprezentanților societății civile care au participat la realizarea reformei justiției”. De asemenea, Prim-ministrul a constatat că informațiile pe care le transmite Delegația UE la Chișinău oficialilor europeni sunt incomplete și a rugat ca „această abordare să fie revăzută, iar notele transmise să fie obiective”.

Notă: La 11 iulie 2018, mai multe organizații membre ale Platformei Naționale a Forumului Societății Civile al Parteneriatului Estic au publicat o [declarație](#), în care au afirmat că doar guvernarea și sistemul judiciar sunt responsabili pentru eșecurile din justiție. Organizațiile semnatare și-au exprimat îngrijorarea și indignarea cu privire la modalitatea în care a ales Guvernul să reacționeze, limbajul fără precedent la care a recurs un oficial de rang înalt al Republicii Moldova, precum și eschivarea Guvernării de la responsabilitatea pentru starea de lucruri în justiție, pasând responsabilitatea pentru eșecurile reformei în justiție către partenerii de dezvoltare și reprezentanții societății civile.

14 noiembrie 2018 - Bogdan ȚÎRDEA, deputat, membru al Partidului Socialiștilor din Republica Moldova (PSRM), a semnat un articol în publicația [aif.md](#) intitulat «[Закрытая каста](#)» („*Casta închisă*”), dedicat „eșecului reformei justiției”. Autorul comentează în retrospectivă eforturile autorităților în privința elaborării Strategiei de reformă a justiției din 2011-2016 și faptul că întregul proces a fost controlat de către Partidul Liberal Democrat din Moldova, având suportul partenerilor din vest. Articolul menționează în același timp rolul major pe care l-ar fi avut unele ONG-uri în reforma justiției și faptul că unele ONG-uri „devoratoare de granturi” au monopolizat reforma justiției. Țîrdea acuză ONG-urile implicate în reforma justiției că ar fi câștigat milioane de euro de pe urma reformei justiției.

Bogdan ȚÎRDEA spune în concluzie că organizațiile societății civile sunt responsabile pentru eșuarea reformelor justiției alături de Guvern. Țîrdea remarcă activitatea unor OSC-uri care ar fi obținut surse enorme de bani și s-au îmbogățit de pe reforma justiției. Țîrdea numește reprezentanții Centrului de Resurse Juridice din Moldova (CRJM), Institutului de Reforme Penale (IRP) și Promo-LEX ca fiind „baronii societății civile” și publică mai multe informații cu privire la bugetele proiectelor implementate. În cazul CRJM, Bogdan Țîrdea afirmă că organizația a „tocat” («*распилила*») mai mult de 3 milioane dolari. Acuzații similare sunt aduse și IRP, la care suma ar fi de cel puțin 1.6 milioane dolari și 1.1 milioane dolari pentru Asociația Promo-LEX.

15 noiembrie 2018 - articolul dlui Țîrdea a fost preluat de către portalurile de știri online [allmoldova.com](#) și [vesti.md](#).

Notă: Declarațiile deputatului PSRM Bogdan ȚÎRDEA reprezintă învinuiri grave la adresa OSC-urilor. Cifrele cu care se operează nu corespund adevărului. OSC-urile menționate activează strict în limitele statutare și bugetare. Toate informațiile cu privire la activitățile desfășurate, bugetele proiectelor sunt disponibile public pe paginile web ale asociațiilor. Asociațiile raportează periodic organelor de stat despre obligațiile fiscale și

	<p>alte obligații. Rapoartele de activitate ale asociațiilor sunt disponibile public pe paginile web ale CRJM, Promo-LEX și IRP.</p>
<p>24-26 iulie 2018</p> <p>Atacuri din partea lui Ilan ȘOR, primarul or. Orhei și președintele Partidului Politic „Șor”</p>	<p>24 iulie 2018 - câteva ONG-uri din domeniul drepturilor omului au publicat o declarație publică prin care au condamnat discursul de ură și amenințările făcute la 20 iulie 2018 de Ilan ȘOR, primarul orașului Orhei și președintele Partidului Politic „Șor”, în adresa jurnaliștilor și a unor oponenți politici. ONG-urile din domeniul drepturilor omului s-au declarat solidare cu o declarație anterioară similară a ONG-urilor de media. În aceeași zi, Avocatul Poporului a publicat un comunicat privind inadmisibilitatea discursului de ură al lui Ilan ȘOR și a informat că a sesizat Procuratura Generală privind declarațiile acestuia. Spre regret, Procuratura Generală a refuzat să înceapă urmărirea penală privind declarațiile lui Ilan ȘOR, pe motiv că faptele comise de acesta nu sunt prevăzute de legea penală ca infracțiune.</p> <p>26 iulie 2018 - Ilan ȘOR, primarul or. Orhei și președintele Partidului Politic „Șor”, a publicat pe rețeaua de socializare Facebook o adresare video către ONG-urile din domeniul drepturilor omului. El a afirmat că 98% dintre ONG-uri sunt compuse din escroci, deoarece atunci când unii politicieni l-au atacat pe el și alte persoane afiliate lui, acestea nu au avut nicio reacție, sugerând că acestea ar lucra doar pentru bani. Dl Șor a mai menționat că ONG-urile primesc mulți bani, dar nu plătesc impozite la bugetul de stat și că multe ONG-uri ar primi ilegal bani de la Vladimir FILAT, fapt care ar putea fi descoperit la o percheziție a Procuraturii la sugestia sa. Dl Șor a subliniat că, atunci când va fi la putere, va adopta o lege privind agenții străini și activitatea ONG-urilor din domeniul drepturilor omului va fi declarată ilegală și va fi oprită. Ilan ȘOR a chemat ONG-urile să publice rapoarte privind finanțatorii lor și sumele primite de la aceștia.</p> <p>Notă: În Republica Moldova ONG-urile, ca orice angajator care plătește salariu angajaților, achită următoarele plăți în bugetul de stat: (1) impozitul pe venit pentru persoanele fizice în mărime de 12% din venitul impozabil, (2) primele de asigurare obligatorie de asistență medicală în formă de contribuție procentuală la salariu și la alte recompense, achitate de angajatori și angajați în mărime de 9% și (3) contribuții individuale de asigurări sociale de stat obligatorii în mărime de 6% și contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii virate de angajatori în mărime de 18%. ONG-urile raportează lunar despre reținerea impozitului pe venit, a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și a contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii calculate. În așa fel, Serviciul Fiscal de Stat dispune de toată informația privind plățile efectuate de ONG-uri la bugetul de stat. În afară de aceasta, ONG-urile depun anual la Serviciul Fiscal de Stat informație despre suma totală a veniturilor și cheltuielilor, iar la Biroul Național de Statistică – un raport statistic în care se indică și sursele de finanțare. ONG-urile pot fi scutite de plata impozitului pe venit în cazul în care ele corespund cerințelor specificate în art. 52 din Codul Fiscal. De asemenea, conform art. 30¹ al Legii cu privire la asociațiile obștești, ONG-urile care au sau doresc să obțină statutul de utilitate publică, trebuie să prezinte anual organelor de stat raportul de activitate și raportul financiar.</p>

<p>Julie 2018</p> <p>Atacuri la ONG-uri și la comunitatea donatorilor după criticarea adoptării amnistiei capitalului</p>	<p>26 iulie 2018 - Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea privind declararea voluntară și stimularea fiscală. Un grup de ONG-uri au publicat o notă de poziție în care au criticat adoptarea acestei legi, deoarece, în esență, aceasta ar fi reprezentat o nouă tentativă de amnistiere a capitalului obținut din surse dubioase. ONG-urile au subliniat că legea a fost adoptată contrar recomandărilor FMI și a Băncii Mondiale; că aceasta s-a adoptat în ambele lecturi în termeni foarte restrânși, de doar 2 zile și în lipsa consultărilor publice; că nu a fost făcută o analiză de impact a legii; că reforma propusă aduce riscuri majore de impact social negativ și stimulare a creșterii nesupunerii fiscale; că un proiect similar a fost propus în 2016, dar a fost criticat dur atât de societatea civilă, cât și de organizații internaționale și a fost retras de pe agenda Parlamentului la începutul anului 2017.</p> <p>30 iulie 2018 - Platforma media online Actual.md, care publică articole favorabile Partidului Democrat din Moldova (PDM), a publicat un articol intitulat „Donatorii cenzurează ONG-urile – organizațiilor care au susținut ”mica reformă fiscală” le-au fost tăiate fondurile”, preluat în aceeași zi de portalul online Moldova24. Autoarea articolului, care publică cu pseudonimul Ana-Elena CREANGĂ, a subliniat că, după ce au avut mesaje pozitive sau neutre față de „mica reformă fiscală” promovată de guvernare, mai multe ONG-uri au fost lipsite de fonduri. Aceste ONG-uri ar fi fost anunțate de donatori că li se va verifica modul în care au cheltuit banii primiți anterior. În articol se menționa că donatorii dictează ONG-urilor ce inițiative să susțină și le transmit idei care să fie promovate în spațiul public. Articolul nu a făcut referință la vreun ONG sau vreuna organizație donatoare, nu a citat declarațiile vreunei persoane sau vreunei organizații.</p> <p>31 iulie 2018 - Platforma media online Actual.md a publicat un articol scris de aceeași autoare, intitulat „Dezvăluiri incendiare: Cum banii destinați așa-zisei societăți civile din Moldova ajung în pușculițele PAS, PLDM și PPDA”, care a fost preluat în aceeași zi de cel puțin 7 portaluri media care publică materiale favorabile PDM – Moldova24, Evenimentul, Hotnews, Telegraph, ȘtiridinMoldova, Livenews și Politics cu titluri similare. În articol se menționează că donatorii ar fi tăiat fondurile ONG-urilor care își exprimă public susținerea față de unele proiecte ale guvernării și care nu reacționează pozitiv la mesajele publice ale unor partide politice, cum ar fi Partidul pentru Acțiune și Solidaritate (PAS), Partidul Liberal Democrat din Moldova (PLDM) sau Partidul Politic „Platforma Dreptate și Adevăr” (PPDA). În articol s-a mai menționat că ONG-urile sunt impuse să se asocieze cu apeluri publice generate de anumiți „lideri” informali, altfel sunt trecute de donatori într-o „listă neagră”. Articolul a indicat că există o serie de ONG-uri care sunt plătite ca să facă lobby pentru obstrucționarea unor inițiative ale Guvernului sau pentru a promova proiecte favorabile opoziției extraparlamentare. În articol s-a subliniat că unul dintre aceste ONG-uri este Centrul de Resurse juridice din Moldova (CRJM).</p> <p>1 august 2018 - Platforma media online Actual.md a publicat un articol intitulat „Probă incontestabilă a legăturii între ONG-uri și sectorul politic: un coordonator de programe de la Amnesty promovează partidul soțului său”, care a fost preluat în aceeași zi de cel puțin 3 portaluri media care publică materiale favorabile PDM – ȘtiridinMoldova, Moldova24 și Politics cu titluri identice sau similare. Articolul este semnat tot de Ana-</p>
---	--

	<p>Elena CREANGĂ (pseudonim). Acesta menționează că angajata Amnesty International Moldova, Violeta TERGUȚĂ, este soția vicepreședintelui Partidului Liberal Democrat din Moldova (PLDM), Ion TERGUȚĂ și că prin aceasta se demonstrează legătură între sectorul asociativ și cel politic. În articol se menționa că dna Terguță promovează mesaje publice în sprijinul PLDM, anexând o poză a postării dnei Terguță prin care aceasta distribuia o solicitare a Amnesty International Moldova către autorități de respectare a drepturilor protestatarilor pașnici și care nu avea nicio legătură cu PLDM. În continuare, articolul s-a referit la articolele publicate cu două zile înainte referitor la faptul că donatorii ar fi persecutați ONG-urile care nu critică inițiativele guvernării și că plătesc unele ONG-uri să facă lobby împotriva unor inițiative ale Guvernului. Ca și în celelalte 2 articole, autoarea nu a citat vreo sursă.</p> <p>Notă: Apariția articolelor denigratoare la adresa OSC-urilor și a comunității donatorilor imediat după criticarea unui proiect de lege adoptat de Guvern de către organizațiile internaționale și OSC-urile naționale, neindicarea niciunei surse sau opinii a organizațiilor menționate, preluarea imediată a conținutului articolelor, cu schimbarea neesențială a titlurilor, din mai multe surse media care publică articole favorabile guvernării, indică că acesta este un atac la organizațiile care au criticat acțiuni ale guvernării.</p>
<p>August 2018</p> <p>Atacuri în contextul criticii aduse de către OSC-uri legii cu privire la acordarea cetățeniei RM prin investiție</p>	<p>Mai multe portaluri de știri care publică articole favorabile Partidului Democrat din Moldova (PDM) - Moldova24.info, Actual.md, Timpul.md, Evenimentul.md, Hotnews.md - au publicat un articol „Programul de dobândire a cetățeniei prin investiție și isterizarea la comandă a „societății civile” moldovenesti”. Conținutul articolelor este identic, cu excepția titlurilor, care diferă neesențial. Articolul se referă la programul de dobândire a cetățeniei prin investiție lansat către sfârșitul lunii august 2018 în Muntenegru, dar și faptul că un program similar există și în Republica Moldova. Textul articolelor nu face referință la declarațiile vreunui OSC sau reprezentant al OSC-urilor din Moldova, contrar conținutului titlului. Pe final, articolele caracterizează OSC-urile ca fiind „o armată de „cârțițe interne”, ale căror principiu este: <i>Cu cât mai rău pentru țară, cu atât mai bine pentru noi</i>”.</p> <p>Notă: Publicarea simultană a acestor articole demonstrează un caracter orchestrat al intenției de a forma opinia publică. Articolele incluse reprezintă o înșiruire de învinuiri nefondate, fără a indica surse sau cercetări jurnalistice, titlul nu corespunde cu conținutul articolului, ceea ce indică clar spre o intenție unică: denigrarea organizațiilor societății civile care critică politici care în viziunea lor sunt contrare interesului public în Republica Moldova sau pun în pericol securitatea statului.</p>
<p>August 2018</p> <p>Atacuri îndreptate împotriva lui Rosian VASILOI,</p>	<p>16 august 2018 - portalul de știri zeppelin.md publică o investigație video în care sunt prezentate mai multe afirmații tendențioase la adresa dlui Vasilo, expert în politici de securitate la Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”. Printre informațiile prezentate ar fi faptul că dl Vasilo ar fi agent KGB și, împreună cu bancherul condamnat în dosarul fraudei bancare, Veaceslav PLATON, ar lucra în interesele Federației Ruse. Ulterior, autorul investigației sugerează legătura dlui Vasilo și cu Vladimir FILAT, fostul prim-ministru dar și cu membrul partidului Demnitate și Adevăr,</p>

<p>expert IDIS Viitorul</p>	<p>Gheorghe PETIC. Potrivit investigației, atât Vasiloii cât și Gheorghe PETIC ar fi primit ordinul „să se infiltreze în societatea civilă”.</p> <p>17 august 2018 - Platforma media online Actual.md, Today.md și Telegraph.md preiau investigația zeppelin.md și o publică sub următoarele titluri: Actual.md „Incendiar! Investigația care aruncă în aer politica moldovenească! Legături terifiante între un fost om important din Guvernul Filat cu KGB!”; Today.md „Dezvăluiri marca Zeppelin Pagini incendiare din dosarul de KGB-ist al “expertului în securitate” Rossian Vasiloii”; Telegraph.md „Coincidentă?! Soția lui Rosian Vasiloii avea numele de fată Platon, exact ca a colegului său de școală kgb-istă – Veaceslav Platon!”. Articole cu titluri și conținut similar au apărut în aceeași zi inclusiv pe portalurile: Prime.md, Canal2.md, Canal3.md, vesti.md, 10tv.</p> <p>Toate articolele respective poartă un conținut similar și reproduc întreaga sau o parte din investigația de pe zeppelin.md. Suplimentar, articolele menționează că „...<i>societatea civilă moldovenească ar fi penetrată de foști agenți ai KGB-ului sovietic, care și-au pus pe față mască „pro-europeană”</i>”.</p> <p>Rosian VASILOI a respins acuzațiile, catalogându-le ca fiind neîntemeiate și provenind din surse neserioase de informații. Pretinsa investigație vine după ce anterior ultimul a făcut mai multe declarații despre traficul cu țigări peste Prut și după ce a declarat că acțiunile de contrabandă sunt realizate sub protecția unor persoane cu funcții înalte în stat. Dl Vasiloii și-a exprimat îngrijorarea că autorii investigației au avut inclusiv acces la informații cu caracter personal, care puteau fi deținute doar de către autoritățile statului.</p> <p>23 august 2018 - postul de televiziune Publika TV, afiliat Partidului Democrat din Moldova, în cadrul emisiunii „Fabrika”, moderatorul Cristi TABĂRĂ preia subiectul investigației zeppelin.md și dezbate cu invitații din studio pretinsa influență a KGB în Moldova, în special cazul lui Rosian VASILOI. Emisiunea menționează în repetate rânduri legătura dintre Vladimir FILAT, Veaceslav PLATON și reprezentanții ai societății civile.</p> <p>Notă: Publicarea unor știri identice, doar cu modificarea nesubstanțială a titlului, denotă activitatea concertată a publicațiilor sus-menționate. Scopul publicării pare să fie influențarea opiniei publice prin prezentarea negativă a activității OSC/reprezentanților unui OSC. Luate în ansamblu, publicarea are drept scop mai degrabă discreditarea imaginii organizațiilor societății civile, decât informarea cititorilor, dar și intimidarea unui reprezentant OSC.</p>
<p>Octombrie 2018</p> <p>Linșajul instituțional și mediatic al Amnesty International-Moldova</p>	<p>18 octombrie 2018 - Amnesty International-Moldova (AIM sau Amnesty) a desfășurat o conferință de presă despre reținerea și îndepărtarea forțată în Turcia a șapte cetățeni turci, angajați ai rețelei de licee private „Orizont”. Alături de câteva ONG-uri, rude ale persoanelor îndepărtate, precum și reprezentanți ai liceului, un grup de activiști și voluntari tineri ai Amnesty au participat la această conferință de presă. Activiștii și voluntarii Amnesty au realizat inclusiv o demonstrație teatralizată în care unii voluntari au purtat cagule pe față și frânghii pe gât pentru a ilustra potențialul pericol la care pot fi supuși cetățenii turci care au fost sechestrați de către autorități. La această conferință mai multe ONG-uri, printre care și Amnesty International-Moldova au solicitat printr-o</p>

[declarație](#) conducerii Republicii Moldova să ceară președintelui Turciei returnarea tuturor cetățenilor turci expulzați ilegal de către autoritățile moldovenești.

În urma conferinței de presă, angajații și activiștii Amnesty International Moldova au devenit ținta unui atac mediatic și hărțuirilor din partea televiziunilor pro-guvernamentale și unor politicieni. Un număr mare de reportaje și articole media intitulate tendențios au fost publicate în zilele următoare. Acestea au relatat distorsionat conferința de presă. Într-un reportaj video elaborat de către postul media **Publika.tv**, conferința de presă și demonstrația teatralizată a Amnesty este prezentată cu titlul burtierei „[Elevi](#), „[Spânzurați](#)” de Amnesty”.

O altă mare parte din articole sugerează că AIM ar fi afiliată liderei Partidului Acțiune și Solidaritate, Maia SANDU:

19 octombrie 2018 - Publika.md a publicat un articol intitulat „[Înspăimântător! Un ONG apropiat Maiei Sandu i-a pus pe mai mulți copii de la un liceu din Capitală să stea cu funia la gât](#)”. Ulterior, portalurile de știri [Telgraph.md](#), [Prime.md](#), [Timpul.md](#), [Canal3](#), [Moldova24](#), [Noi.md](#), [Apărătorul.md](#) au preluat și difuzat știri similare. În același timp, echipele televiziunilor Publika TV și Prime au început să-i urmărească fizic pe angajații, voluntarii și activiștii Amnesty (atât din oficiu, cât și din afara acestuia) și au încercat în repetate rânduri să intre neinvitat în oficiile Amnesty.

30 octombrie 2018 – Corneliu GANDRABUR, blogger, a publicat un [articol denigrator](#) la adresa Amnesty. Bloggerul a acuzat organizația, printre altele, de lipsă de transparență pentru faptul că nu ar fi vrut să vorbească cu unii jurnaliști și că scopul activității organizației este doar să obțină bani de la zeci de donatori.

1 noiembrie 2018 – În ședința Parlamentului Republicii Moldova, Sergiu SÎRBU, deputat și vicepreședinte al PDM, a [făcut mai multe declarații](#) referitor la cazul Amnesty (**minutul 54:50**). El a descris organizația Amnesty Internațional Moldova drept o organizație dubioasă care ar fi folosit copii împotriva voinței lor. Dl Sîrbu a îndemnat **Ombudsmanul pentru drepturile copilului, Maia BĂNĂRESCU** să intervină pe acest caz și a solicitat audierea ei de către Parlament. În scurt timp (circa o oră) de la îndemnul deputatului Sîrbu, dna Bănărescu a venit în ședința Parlamentului să ofere explicații (a se vedea inclusiv [stenograma Parlamentului din 1 noiembrie 2018, pag. 61 – 89](#)). În discursul său, Maia BĂNĂRESCU (**minutul 2:02:01**) a propus, printre altele, introducerea unor sancțiuni penale pentru „implicarea” copiilor în activități politice și și-a exprimat regretul că asemenea sancțiuni în prezent nu există. Alți deputați din partea Partidului Socialiștilor de asemenea au condamnat implicarea minorilor în activitatea civică în cazul Amnesty. Ședința Parlamentului s-a finalizat cu propunerea de a introduce modificări legislative care ar interzice participarea minorilor la evenimentele publice.

După ședința Parlamentului, Ombudsmanul pentru drepturile copilului [a publicat un comunicat de presă referitor la audiere](#), în care a indicat inclusiv că „pledează pentru perfecționarea cadrului legislativ în ceea ce privește implicarea copiilor în activitățile adulților, inclusiv acțiunile partidelor politice”. La scurt timp, pe pagina oficială a Ombudsmanului a fost publicată și [opinia](#) scrisă cu privire la evenimentul organizat de Amnesty International Moldova la 18 octombrie 2018. Ombudsmanul pentru drepturile

	<p>copilului a indicat în opinie, printre altele, că pledează pentru perfecționarea cadrului legislativ în ceea ce privește implicarea copiilor în activitățile adulților, inclusiv acțiunile partidelor politice.</p> <p>Notă: La 19 octombrie 2018, Amnesty International – Moldova (AIM) a publicat o declarație, precizând că acțiunea (conferința de presă și exercițiul teatralizat) a purtat un caracter pașnic și apolitic. AIM a precizat că întreaga campanie de linșaj mediatic vine după ce AIM a criticat dur autoritățile pentru răpirea cetățenilor turci în data de 6 septembrie.</p> <p>Intervenția deputatului Sîrbu prin care a etichetat activitatea AIM drept dubioasă, este similară cu atacurile lansate de către publicațiile media anterior, neavând suport factologic. Amnesty International este o rețea globală recunoscută în peste 150 de țări, cu o experiență dovedită de-a lungul timpului în promovarea drepturilor omului, inclusiv a minorilor. Intervenția Ombudsmanului pentru drepturile copilului, Maia BĂNĂRESCU, în ședința Parlamentului, la un scurt interval după ce deputatul Sîrbu a solicitat audierea acesteia, având un raport deja redactat cu privire la subiectul pentru care a fost chemată, denotă despre prezența unei înțelegeri prealabile sau influențe politice asupra Ombudsmanului, ori se pare că Maia BĂNĂRESCU cunoștea din timp despre necesitatea prezentării în fața Plenului Parlamentului. Propunerea Ombudsmanului pentru drepturile copilului de a introduce sancțiuni penale pentru implicarea copiilor în activități politice, precum și propunerea expusă în plenul Parlamentului de a introduce modificări legislative care ar interzice participarea minorilor la evenimentele publice reprezintă o restrângere abuzivă a drepturilor tinerilor. Dacă vor fi introduse modificările cu privire la interzicerea participării minorilor la evenimentele publice, acestea vor anula dreptul adolescenților la libera exprimare și libertatea de întrunire și vor trimite un semnal îngrijorător întregii societăți din Moldova.</p>
<p>6 decembrie 2018</p>	<p>Portalul online Hotnews.md, a publicat un articol, preluat în aceeași zi de Actual.md, privind declarațiile denigratoare la adresa organizațiilor societății civile ale lui Sergiu MOCANU, președintele Mișcării politice Antimafie. Dl Mocanu a declarat că societatea civilă moldovenească nu este independentă, iar o parte din ea ar fi subordonată direct intereselor Moscovei, dar și de faptul că societatea civilă a beneficiat la greu de bani din partea fostului prim-ministru Vladimir FILAT. Articolul nu face referință la surse sau organizații concrete. Publicarea simultană a acestor articole demonstrează un caracter orchestrat al intenției de a forma opinia publică.</p>
<p>Decembrie 2018</p> <p>Atacuri asupra ONG-urilor în contextul alegerilor parlamentare din Republica Moldova</p>	<p>7 decembrie 2018 - Partidul Democrat din Moldova a publicat un comunicat de presă intitulat <i>„PDM constată apariția mai multor derapaje în ceea ce privește încălcarea de către unele partide și organizații civice a Legii privind partidele politice, ale Codului electoral și a a audiovizualului”</i>. În comunicat se menționează că: <i>„3. Un șir de asociații obștești se implică tot mai activ și deschis în campanii ilegale de promovare politică a unor potențiali concurenți electorali, iar cel mai grav este că acestea sunt finanțate din surse externe, ceea ce este categoric interzis de lege. Avem de-a face cu o finanțare mascată din bani externi a unor acțiuni cu caracter electoral. Toate aceste acțiuni ilegale urmează să fie documentate și transmise instituțiilor abilitate”</i>. În comunicat nu s-a</p>

indicat la care anume acțiuni se face referință și nici la care organizații se referă. Comunicatul de presă a fost preluat de **cel puțin 5 publicații, portaluri web și televiziuni**, și anume [Publica TV](#), [Timpul](#), [Realitatea](#), [Știri.md](#) și [Radio Chisinau](#).

Notă: OSC-urile membre ale Platformei Naționale a Forumului Societății Civile al Parteneriatului Estic au adoptat o [declarație](#) la cea de-a 10-a Adunare Anuală a Forumului. Acestea au menționat că probabil acuzațiile PDM se referă la Conferința internațională „[Unirea eforturilor împotriva impunității și corupției politice](#)”, organizată de Transparency International Moldova la 4 decembrie 2018, cu participarea a nouă partide politice (de stânga, centru și dreapta). Organizațiile semnatare au subliniat că acesta este un exemplu de denigrare a OSC-urilor.

28 decembrie 2018 - Partidul Democrat din Moldova a publicat un comunicat de presă intitulat „[PDM respinge falsurile susținute de Promo-LEX în legătură cu procesul electoral](#)”, semnat de **Vladimir CEBOTARI, vicepreședintele și șeful staff-ului electoral al PDM**. Comunicatul s-a referit la [raportul nr. 1 al Misiunii de Observare a Alegerilor Parlamentare din 24 februarie 2019](#), publicat de Asociația Promo-LEX. PDM a învinuit Promo-LEX de lipsă de profesionalism la întocmirea raportului, inclusiv lipsă de metodologie și analiză obiectivă. De asemenea, PDM a respins „*în mod categoric acuzațiile referitoare la folosirea resurselor administrative de către PDM prin simplul fapt că Parlamentul și Guvernul au adoptat diferite măsuri sociale în lunile din urmă*”.

Notă: La 29 decembrie 2019, Asociația Promo-LEX a publicat un comunicat de presă, intitulat „[Promo-LEX consideră nefondate învinuirile Partidului Democrat din Moldova în adresa Misiunii de Observare Promo-LEX](#)”. Promo-LEX a calificat poziția PDM drept „*o reacție impulsivă, care poate fi încadrată în limitele libertății de exprimare și a dreptului la opinie*”. Totodată, Promo-LEX a subliniat că vrea să creadă „*că această reacție nu are nimic comun și nu urmărește în nici un caz intenția de intimidare a observatorilor*”. Asociația a notat că rapoartele de observare a alegerilor au scopul de a informa publicul în mod imparțial și echidistant despre constatările observatorilor cu referire la prestația tuturor actorilor implicați în procesul electoral, indiferent de poziția deținută de aceștia. Asociația a reamintit că la baza activității Misiunii de Observare a Promo-LEX se află o Metodologie elaborată în baza standardelor internaționale în domeniu și care este aplicată uniform pentru observarea alegerilor din Moldova încă din anul 2009, iar instrumentele metodologice utilizate sunt descrise în compartimentul introductiv al rapoartelor de monitorizare. Rapoartele observatorilor sunt însoțite, în măsura posibilităților, de informații oficiale și alte probe, inclusiv foto și video care pot fi puse doar la dispoziția organelor de drept, în baza solicitărilor corespunzătoare și în nici un caz la dispoziția concurenților electorali. Promo-LEX a mai notat că, în cazul raportului vizat în comunicatul PDM, constatările „*ce se referă la prestația acestui partid, sunt însoțite de note de subsol, care direcționează cititorul spre informații oficiale și alte probe, care în mod inexplicabil pentru noi au fost ignorate de către PDM. Tindem să credem că această ignoranță nu este una intenționată și este doar o omisiune din neatenție*”.

11 decembrie 2018 – Publika.TV, o televiziune afiliată Partidului Democrat din Moldova (PDM), a pus în discuție inițiativa semnării codului de conduită elaborat de CEC

și CCA în contextul alegerilor parlamentare. Moderatorul [emisiunii](#) „Fabrika”, **Cristi TABĂRĂ**, a declarat că „ONG-urile de presă strigă ca din gură de șarpe că li se încalcă drepturile [...] dar ele însele încalcă cele mai elementare norme de deontologie, nu fac nicio delimitare între pamflet și atacuri la persoană” (**minutul 22:18**). Invitatul în emisiune **Corneliu MIHALACHE, deputat PDM**, a declarat că „ONG-urile sunt un instrument al războiului politic, nu sunt echidistante cum se autodetermină și declarațiile lor denotă un angajament politic evident” (**minutul 23:55**).

Notă: Emisiunea are drept scop denigrarea imaginii organizațiilor societății civile. Moderatorul emisiunii manifestă un rol parțial, fiind cel care adresează întrebări sugestive sau concluzii proprii cu privire la subiectul de dezbatere, cu încălcarea normelor deontologice jurnalistice. Vorbitorul este reprezentant al partidului de guvernământ care utilizează orice mijloc de a discredita orice opinii critice față de politicile și conduita membrilor Partidului din care fac parte (PDM).

În următoarea zi, **Publika.md** a publicat un reportaj intitulat „[Motivul pentru care partidele de opoziție și ONG-urile asociate acestora vor refuza să semneze codul de conduită elaborat de CEC și CCA](#)”, pe baza declarațiilor în cadrul emisiunii „Fabrika” pe aceeași temă din 11 decembrie 2018. În reportaj se menționează că, potrivit dlor Vitalie GĂMURARI, purtător de cuvânt al PDM, și Corneliu MIHALACHE, deputat din partea PDM, „Partidele de opoziție și ONG-urile asociate acestora vor refuza să semneze codul de conduită elaborat de CEC și CCA, pe motiv că documentul a fost propus de Partidul Democrat, aflat la guvernare”. În reportaj nu s-a menționat care sunt aceste ONG-uri și care sunt motivele de a considera că ar fi afiliate unor partide politice.

ORGANIZAȚII SEMNATARE:

Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) este un think-tank cu experiență vastă în analizarea activității și reformarea sectorului justiției, promovarea drepturilor omului și a reformelor pentru un mediu favorabil organizațiilor societății civile. Mai multe informații pot fi găsite la adresa www.crim.org.

Amnesty International Moldova este parte a mișcării mondiale pentru drepturile omului Amnesty International. Activitatea organizației se bazează pe deciziile votate de către membrii săi la Adunarea Generală. AIM participă în campanii globale și locale, iar actualmente desfășoară activități de Educație pentru DO atât în școli, cât și pentru profesioniștii din domeniul juridic. Mai multe informații pot fi găsite la adresa www.amnesty.md.

A.O. Comunitatea WatchDog.MD reprezintă un think-tank tânăr din Republica Moldova. Comunitatea reunește experți în diverse domenii de importanță majoră, calificați pentru a elabora și evalua politici publice sectoriale. Obiectivele organizației sunt sporirea rolului societății civile în elaborarea politicilor publice și informarea corectă și comprehensivă a publicului larg și instituțiilor interesate privind situația reală în Republica Moldova pe domenii importante: economie, finanțe publice, democrație, procese electorale, drepturile omului. Mai multe informații pot fi găsite la adresa www.watchdog.md.

Transparency International-Moldova (TI-Moldova) a fost înregistrată ca filială națională a organizației mondiale anti-corupție Transparency International la 14 iunie 2000. Misiunea TI-Moldova este promovarea transparenței, integrității și răspunderii ca principale modalități de prevenire a corupției și de îmbunătățire a calității guvernării. Mai multe informații pot fi găsite la adresa www.transparency.md.

IDIS „Viitorul” (IDIS) este un think tank independent, de cercetare și advocacy. IDIS combină cu succes cercetarea socială, politică și economică cu componente solide de advocacy. Ea întreprinde cercetări de teren aplicate în domeniul științelor politice și al analizei economice, guvernării și dreptului, menținând o serie de rețele sociale privind analiza politicilor sociale, descentralizarea, politicile UE și Rusia, conflictele înghețate și comerțul. Mai multe informații pot fi găsite la adresa www.viitorul.org.

Institutul de Politici Publice (IPP) este o organizație apolitică și non-profit. Scopul său este de a contribui la dezvoltarea Republicii Moldova în spiritul unei societăți deschise, participative și pluraliste, dedicate valorilor democratice. Mai multe informații pot fi găsite la adresa www.ipp.md.

Promo - LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului

Centrul pentru Jurnalism Independent (CJI) este una din primele organizații neguvernamentale de media din Republica Moldova. Fondată în 1994, organizația are misiunea de a contribui la consolidarea unei prese libere și viabile prin asistența oferită mass-media și jurnaliștilor independenți, prin instruirii în domeniul jurnalismului și relații cu publicul, prin campanii media, de advocacy, cercetare și educație media. Mai multe informații pot fi găsite la www.media-azi.md.

Asociația Promo-LEX este o organizație neguvernamentală care urmărește promovarea democrației în Republica Moldova, inclusiv în regiunea transnistreană, prin promovarea și apărarea drepturilor omului, monitorizarea proceselor democratice și consolidarea societății civile. Mai multe informații pot fi găsite la www.promolex.md.

Asociația Presei Independente (API) este una dintre cele mai importante organizații media din Republica Moldova care promovează și ajută mass-media independentă și jurnaliștii apolitici. API promovează principiile presei libere și contribuie la dezvoltarea societății deschise în Republica Moldova. Mai multe informații pot fi găsite la www.api.md.

Asociația pentru o Guvernare Eficientă și Responsabilă (AGER) este o asociație publică, al cărei scop principal este promovarea generală a bunei guvernări prin consultanță și reformă politică în administrația publică. Mai multe informații pot fi găsite la www.ager.md.

Fundația Soros - Moldova (FSM) Înființată în anul 1992 de către filantropul George Soros, Fundația Soros-Moldova este o organizație neguvernamentală, nonprofit și apolitică ce are scopul de a promova valorile unei societăți deschise în Republica Moldova. Fundația susține diverse inițiative ale persoanelor fizice și juridice în următoarele domenii, dar fără a se limita la: justiție și drepturile omului, buna guvernare, mass-media și sănătate publică. Mai multe informații pot fi găsite la: <http://soros.md>.

Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE) este un think-tank independent care urmărește obiectivul accelerării procesului de integrare europeană al Republicii Moldova prin monitorizarea și promovarea politicilor publice menite să contribuie la realizarea reformelor sistemice, creșterea democrației participative și consolidarea rolului cetățenilor în procesele decizionale la nivel național și local. Mai multe informații pot fi găsite la www.ipre.md.

Centrul Analitic Independent EXPERT-GRUP este un centru analitic, specializat în cercetări economice și de politici publice. Fiind o organizație independentă, Expert-Grup este o reflecție a idealurilor împărtășite de tinerii intelectuali din Republica Moldova, care au creat instituția cu scopul de a contribui la dezvoltarea țării. Organizația se poziționează ca un centru analitic neutru din punct de vedere politic și ideologic și nu reprezintă interese economice, corporative sau politice. Expert-Grup a fost fondat în 1998,

REPORTER DE GARDĂ

începându-și activitatea de cercetare în 2006. Mai multe informații pot fi găsite la www.expert-grup.org/ro.

Centrul de Investigatii Jurnalistice este o organizație neguvernamentală, creată în anul 2003. Activitatea de bază a centrului este îndreptată spre îmbunătățirea calității jurnalismului de investigație în Republica Moldova, consolidarea capacității jurnaliștilor de investigație, promovarea celor mai bune metode și tehnici pentru jurnalismul de investigație, precum și desfășurarea unor campanii de sensibilizare a opiniei publice. Mai multe informații pot fi găsite la www.investigatii.md.

Asociația Telejurnaliștilor Independenți din Moldova (ATVJI) este o organizație neguvernamentală fondată în anul 1995 de o echipă de jurnaliști liber profesioniști. Organizația a fost creată ca un răspuns la presiunile care se făceau în acea perioadă asupra jurnaliștilor din domeniul audiovizualului, din cauza implicărilor politice în gestionarea puținelor stații TV și radio din Republica Moldova. Ulterior, asociația s-a specializat pe acordarea asistenței juridice pentru reporterii TV și radio supuși presiunilor sau eliminați abuziv din serviciu, dar și pe identificarea unor oportunități profesionale pentru telejurnaliștii concediați abuziv. Mai multe informații pot fi găsite la: www.reporterdegarda.md.

Fundația Est-Europeană a fost înregistrată la 3 noiembrie 2009 la Ministerul Justiției al Republicii Moldova și este succesoarea Fundației Eurasia (FE) în Moldova. Noua organizație continuă activitatea Fundației Eurasia, care din anul 1994 a contribuit la promovarea democrației, drepturilor omului, economiei de piață și a sprijinit dezvoltarea societății civile, mass-media și transparența activității administrației publice din țară. Misiunea Fundației Est-Europene este abilitarea cetățenilor Republicii Moldova cu capacități și mijloace pentru asigurarea dezvoltării durabile, prin programe de educație și asistență tehnică care promovează democrația, buna guvernare și prosperitatea economică. Mai multe informații pot fi găsite la www.eef.md.

Centrul "Parteneriat pentru Dezvoltare" a fost creat în anul 1998. Centrul Național de Studii și Informare pentru Problemele Femeii Parteneriat pentru Dezvoltare (CPD) este o instituție obștească care își propune să contribuie la promovarea unui discurs integrator cu privire la problematica genurilor umane, statutul femeii și egalitatea de șanse pentru femei și bărbați. CPD pledează pentru implementarea conceptului egalității de gen în toate domeniile vieții, promovarea politicilor publice în domeniu, abordarea problemelor ce țin de rolul femeii în societate și abilitarea acesteia, eliminarea tuturor formelor de discriminare față de femeii, fiind concomitent și un centru de documentare, informare și instruire pentru ONG-urile de profil și grupurile de inițiativă. Mai multe informații pot fi găsite la www.progen.md.

Asociația pentru Democrație Participativă „ADEPT” este un centru independent de analiză și consultanță privind procesul decizional, politic, electoral și social-economic din Republica Moldova și din regiune. Misiunea ADEPT constă în promovarea valorilor democratice și sprijinirea participării active a cetățenilor la viața publică. Mai multe informații pot fi găsite la <http://www.e-democracy.md/adept/>.

Lista organizațiilor semnatare rămâne deschisă